

Vianoce - vo dne

Jn 1, 1 – 18

25. december 20

Milé sestry a bratia v Kristovi

Podobne ako advent, aj Vianoce v tomto roku oslavujeme trochu inak. Vianoce sú o trochu tichšie, sme viac ponorení do seba, do svojho najužšieho okruhu, alebo ako sa dnes hovorí – do svojej bubliny. Napriek tomu Vianoce nemajú zostať len sviatkom nášho vnútra, uväznenia v akejsi bubline. Ony nás naopak vyzývajú vystúpiť zo seba, vyjsť zo seba smerom k druhým. (Hoci vyjsť v ústrety druhým ľuďom teraz paradoxne môže znamenať brať väčší ohľad na druhých, rešpektovať určité opatrenia). Otvoriť sa pre druhých neznamená nutnosť konať za každú cenu dobré skutky (hoci ony sú ovocím takéhoto postoja). Vyjsť zo seba, otvoriť sa viac pre druhých znamená skôr duchovnosť, pri ktorej si uvedomujeme náš súvis s druhými, zmysel nášho spoločenstva s druhými.

Vianoce nám pripomínajú, že Boh sa stal človekom – na začiatku prijal tvár malého dieťaťa narodeného v Betleheme. Ako môžeme rozumieť tomuto tajomstvu Vianoc? Na túto tému sa už popísalo a povedalo veľa slov. Jedna z najstarších a najinšpiratívnejších meditácií na tému Vianoc sa nachádza v Jánovom evanjeliu - čítame ho dnes pri tzv. liturgii vo dne. Hoci Vianoce slávime najprv v noci (a to dokonca v noci, ktorá je v našich končinách blízka zimnému slnovratu), slnovrat zároveň pripomína aj návrat svetla. Vianoce chcú cez Ježiša Krista symbolicky presvetliť tú najväčšiu tmu v roku. Svetlo vo tmách svieti, aj keď tmy ho neprijali. Ježiš je božím poslom, nositeľom svetla evanjelia, ktoré nám zvestuje, že Boh je s nami.

Naznačuje to úvod Jánovho evanjelia slovami: „Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boží Syn, ktorý je v náručí Otca, ten o ňom priniesol zvesť.“ Teológovia pripomínajú, že Ježiš svedčí o Bohu, ktorý „Je“, ktorého vnímame predovšetkým cez skutočnosť jestvovania – jeho i toho nášho. Veľa o ňom nevieme povedať, keďže ho nikto nikdy nevidel. Boh samotný sa v Starom zákone tajomne nazýva zvláštnym menom: „Som, ktorý som“. Ježiš nám v Jánovom evanjeliu pripomína toto Božie meno. Svedčia o tom podľa teológov aj mnohé výpovede Jánovho evanjelia, v ktorých Ježiš o sebe používa výroky typu „Ja – som“ (cesta, pravda života, chlieb života, životodarný vinič...) Cez Ježiša sa Boh približuje k človeku. Cez Ježiša nám Boh ukazuje cestu k plnšiemu životu, stáva sa chlebom nášho života. Cez Ježiša milosrdenstvo Boha prebýva medzi nami podobne, ako archa zmluvy bola miestom Boha pri ceste Izraela za slobodou. Ak Ján nazýva Ježiša Slovom, Ježiš nie je chladným slovom Boha, ale slovom, ktorým je Boh pri nás, pri ľuďoch, je s nami, v každom čase, v každej okolnosti. V osobe Ježiša sa k nám Boh priblížil najviac, ako sa dalo.

Vianoce pripomínajú, že Boh je Bohom milosrdenstva, ktoré prebývalo medzi nami. Tento Boh nás chce povzbudiť na našej ceste životom. Chce nás povzbudiť pri našom zápase – aj v súčasnej pre mnohých neľahkej situácii.

Mnoho ľudí je dnes už unavených z terajšej situácie. Nejasná perspektíva, nevieme si nájsť z celej situácie poučenie, kolíšeme medzi rôznymi, nezriedka aj protikladnými postojmi. Mnohí sú unavení aj pracovne. Podľa slovinského filozofa Slavuja Žižeka táto únava súvisí s celkovým pracovným nastavením súčasného moderného človeka. Síce dnes už nepoznáme otrockú prácu ako kedysi, mnohí (najmä tí, ktorí pracujú tvorivo, v súčasnosti najčastejšie z domu) sú unavení z neustálej snahy

po zdokonaľovaní, po tom, aby dosiahli viac, často vlastne vykorisťujú sami seba, aby sa o kúsok dostali ďalej, alebo aby si v konkurencii uchovali svoje miesto. Výsledok je, že paradoxne na vrchole svojich síl sú najmenej spokojní so životom. Iní sú unavení monotónnou manuálnou prácou vo fabrikách, na stavbách, zase iní starostlivosťou o druhých, kde sa od nich očakáva - bez ohľadu na ich vlastnú situáciu – že budú obetaví, empatickí, srdeční.

Mnohí sa dnes pýtajú, ako sa zbaviť tejto únavy, ktorú corona ešte zhoršila. Vianoce nám chcú pripomenúť, že aj dnes môžeme každej práci dávať určitý zmysel, nájsť zmysel našej činnosti. Aj Ježiš Kristus prijal na seba ľudský údel, stal sa človekom. Hlavným mottom našej práce, našej činnosti nemusí tak byť stále viac, stále lepšie, ale skôr zmysluplnejšie, opravdivejšie.

Vianoce nie sú len o jasličkách, o maštaľke, ale aj o návrate od jasličiek ku každodennému životu, o povzbudení k našej činnosti. Tu by sme mali hľadať poučenie, ktoré nám Vianoce chcú sprostredkovať. Prijmime ho, aby sme mohli vykročiť s odvahou do ďalšieho obdobia.